

Правда за стрељаног оца

Сомбор – Еми Зајви (77) држава Србија треба да исплати 730.000 динара на име надокнаде нематеријалне штете коју је претрпела након што су јој 1944. године партизани убили оца Стевана Мереја.

Према сазнанима „Политике“, ово је прије случај у нашем правосуђу да је породици љутве партизанске власти досуђена надокнада на име душевних патња. Пресуда коју је у парничном одељењу Основног суда у Сомбору донела судија Весна Војиновић још није правоснажна, али по њеном ступању на снагу држава има 15 дана да Еми Зајви исплати одштету.

– Задовољан сам пресудом, као и моја мајка, и захвалим судији што је имала храброст да донесе овакву одлуку – каже за „Политику“ др Тибор Зајва, Емин син и унук настрадалог Стевана Мереја.

Ема Зајва је 21. априла 2010. године поднела тужбу Основном суду у Сомбору против Министарства финансија Републике Србије тражећи да јој се врати целокупна имовина убијеног оца и исплати нематеријална штета због његовог убиства 11. децембра 1944. године. Захтев за надокнаду имовине одузете од Стевана Мереја суд је одбацој како ненадлежан јер ће захтеве у поступку реституције решавати Агенција за реститу-

цију. На име надокнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болove због смрти блиске особе, Еми Зајви досуђено је 400.000 динара, на име претрпљеног стражака 100.000 динара, а 250.000 динара на име претрпљених душевних болова због повреде части и угледа.

Основ за захтев за одштету била је пресуда Окружног суда у Сомбору од

▶ Ема Зајва у парници добила одштету за оца кога су невиног партизани погубили децембра 1944. године

4. децембра 2007. године којом је рехабилитован Стеван Мереј. То је био почетак скитања љаге са имена јртве, али и читаве породице.

Стеван Мереј је, према исказу ћерке Еме, био доброствојни занатлија у

Сомбору, у својој саракочијади заједно са пошљавао неколико радника, био доносец сомборске болнице, фудбалер, а породица је располагала и виноградима у околини града. У разговору за „Политику“ др Тибор Зајва понавља сећања своје мајке да је њен отац Сте-

ван Мереј реаговао одмах по уласку мађарских окупационих власти јер је чуо да стрељају, па да су страдали и неки његови познанци.

И у судском поступку за рехабилитацију, те поново за одштету, поноћена је прича о томе како је Стеван Мереј код мађарске фашистичке војске гарантовао за своје комиције Србе да немају оружје. Према исказу сведока, током првих месеци по уласку окупационе војске спасао је неколико десетина својих комиција Срба, гарантујући им да је њих једини живот и својом имовином. Није устукнуо ни када је официр мађарске окупационе војске Тибо Бароти рекао да ће он бити стрељан уколико у некој од кућа у којима живе Срби пронађу оружје.

По уласку партизанске војске, одазвао је позиву да отвори своју занатску радњу и поправља амове потребне за војску. Ема Зајва тада је била десетогодишња девојчица и иштића није наслућивала да ће доћи до трагедије која ће јој преокренути живот – Мајка се живо сећа да су једнога дана у децембру, док је седела с оцем у кухињи, закуцали двојица младих партизана и позвали Стевана да им помогне да извуку запрежна кола из блата. Још су му рекли да не понесе капут јер ће се одмах вратити. Док је отац одлазио, још једном се очре-

Породица Мереј: супруга Ема, син Стеван, ћер Ема (добила одштету) и Стеван, кога су 1944. убили партизани, у позадини су калфе који су радили у њиховој фирм

нуо и махнуо јој. То је било последњи пут када га је видела – каже Тибор Зајва.

Према исказима сведока, Стеван Мереј стрељан је 11. децембра 1944. године на Стапарском путу, а да се не зна ни због чега, нити да ли је постојала нека пресуда. Породица је дуго одбијала да прихвати ту чињеницу. Након нестанка главе куће, решењем Среског народног суда конфискована им је целокупна имовина, а Ема, њен брат и мајка наставили су да живе под љагом сарадника окупатора, што је довело до тога да је цела породица

изопштена из друштвене заједнице. Ема је то нарочито тешко доживела у школи. Породица је тек шездесетих година добила пасош.

Када су почетком деведесетих година прошлог века почела ратна непријатељства на тлу бивше Југославије, код Еме Зајве то је пробудило лоша сећања и она је са сином отишла да живи у Мађарској. Према речима др Тибора Зајве, живе веома скромно, и једна мађарска фондација им је помогла да сносе трошкове покретања судског поступка и долaska на рођашта у Сомбору.

Александра Исајов